

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΨΧ3301	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Βιολογικές Βάσεις της Συμπεριφοράς II		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
<i>Διαλέξεις και σύντομης διάρκειας video</i>	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Υποβάθρου (Υποχρεωτικό)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Βιολογικές Βάσεις της Συμπεριφοράς I		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (με προσωπική μελέτη και εξετάσεις στην Αγγλική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/course/view.php?id=4036		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων <p>Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η εισαγωγή των φοιτητών/τριών σε θέματα που αφορούν τις βιολογικές βάσεις της συμπεριφοράς. Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες με ποιο τρόπο το νευρικό και το ενδοκρινικό σύστημα επηρεάζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά, και σε ποιο βαθμό η δυσλειτουργία των παραπάνω συστημάτων παίζει ρόλο στην εμφάνιση ψυχικών ή άλλων διαταραχών. Ο κεντρικός στόχος αυτού του μαθήματος είναι να βοηθήσει τους φοιτητές να: (i) κατανοήσουν σημαντικά ζητήματα τρέχοντος θεωρητικού ενδιαφέροντος στο πλαίσιο των Βιολογικών βάσεων της συμπεριφοράς, (ii) να κατανοήσουν μείζονες εμπειρικές μεθόδους και διαδικασίες που χρησιμοποιούνται στο πεδίο των Βιολογικών βάσεων της συμπεριφοράς (iii) να αναπτύξουν την ικανότητά τους για κριτική ανάλυση της έρευνας στις Βιολογικές βάσεις συμπεριφοράς.</p> <p>Επομένως μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • τα κυριότερα θέματα (σωματαίωση, κίνηση, ύπνος, λήψη τροφής, σεξουαλική συμπεριφορά

κ.λπ.) που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του μαθήματος των Βιολογικών Βάσεων Συμπεριφοράς II και κυρίως να αντιλαμβάνεται τη σημασία του εκάστοτε υποκείμενου ανατομικού υποβάθρου.

- τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του μαθήματος των Βιολογικών Βάσεων Συμπεριφοράς II
- τη σημασία υποκείμενων βιολογικών διεργασιών στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς.
- τη δυναμική αλληλεπίδραση γενετικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στη διαμόρφωση συμπεριφορών ή και διαφόρων ψυχικών καταστάσεων

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Αυτόνομη εργασία.
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος συνδέεται με τους 5 βασικούς άξονες του προγράμματος σπουδών: Επιστημονικές βάσεις [1], Επιστημονική έρευνα και Κριτική Σκέψη [2], Ηθική και κοινωνική ευθύνη [3], Ικανότητα Επικοινωνίας [4], Βασική προετοιμασία για αποφάσεις καριέρας και επαγγελματικής αποκατάστασης [5].

Εβδομάδα 1^η: Μορφές σωματισθητικής αντίληψης. [1, 2, 4]

- Δέρμα και υποδοχείς - Δερμοτόμια - Αφή, θερμοκρασία, πόνος και ιδιοδεκτική αίσθηση.
- Κύριες σωματισθητικές οδοί. Σωματισθητικό ανθρωπάριο.
- Η προσαρμοστική αξία του πόνου
- Η θεωρία της πύλης - Ανιούσες αλγαισθητικές οδοί - Νωτιαιοθαλαμικό σύστημα. - Κατιούσες οδοί αναλγησίας (νευροανατομία και νευροχημεία)
- Αναφερόμενος πόνος - Πόνος φάντασμα - Φαινόμενα placebo - Βελονισμός - Πόνος, συναίσθημα και ενσυναίσθηση].

Εβδομάδα 2^η: Κινήσεις- Έλεγχος της κίνησης I [1, 2, 4]

- Οι μύες και οι κινήσεις τους
- Κινητικές μονάδες/Κατηγορίες κινήσεων
- Εγκεφαλικοί μηχανισμοί ελέγχου κινήσεων (ο ρόλος του φλοιού, των βασικών γαγγλίων και της παρεγκεφαλίδας)

Εβδομάδα 3^η: Κινήσεις- Έλεγχος της κίνησης II [1, 2, 4]

- Κατιούσες κινητικές οδοί
- Αισθητικοκινητικά νωτιαία κυκλώματα (με έμφαση στο μυοτατικό αντανακλαστικό)

- Εγκεφαλικές περιοχές και κινητική μάθηση
- Κεντρικά αισθητικοκινητικά προγράμματα
- Κινητικές διαταραχές (με έμφαση σε νόσο Parkinson και νόσο Huntington)

Εβδομάδα 4^η: Οργάνωση ενδοκρινικού συστήματος θηλαστικών και μηχανισμοί δράσης ορμονών [1, 2, 4]

- Ενδοκρινείς αδένες και έκκριση συγκεκριμένων ορμονών - Οι ορμόνες ως μηνυματοδότες
- Υποθάλαμος - Υπόφυση
- Οι ορμόνες επηρεάζουν τη συμπεριφορά με πολλούς τρόπους
- Συστήματα ρύθμισης ορμονών-Τα ορμονικά και νευρωνικά συστήματα αλληλεπιδρούν για να προκαλέσουν ολοκληρωμένες αντιδράσεις

Εβδομάδα 5^η: Ρύθμιση του εσωτερικού περιβάλλοντος μας I- [1, 2, 4]

- Ομοιόσταση και αλλόσταση
- Ρυθμιστικά συστήματα και η αρχή του ανατροφοδοτικού ελέγχου
- Έλεγχος της θερμοκρασίας του σώματος (συνδυάζοντας φυσιολογικούς και συμπεριφορικούς μηχανισμούς).

Εβδομάδα 6^η: Ρύθμιση του εσωτερικού περιβάλλοντος μας II- Πείνα-Ορμονικός και νευρωνικός έλεγχος της συμπεριφοράς λήψης τροφής [1, 2, 4]

- Πέψη και επιλογή τροφής
- Βραχυ- και μακροπρόθεσμος έλεγχος πρόσληψης τροφής
- Εγκεφαλικοί μηχανισμοί
- Διαταραχές πρόσληψης τροφής

Εβδομάδα 7^η: Βιολογικά ρολόγια ύπνου και εγρήγορση [1, 2, 4]

- Ο ρόλος του υποθαλάμου (υπερχιασματικού πυρήνα) ως βιολογικό ρολόι
- Ρυθμοί εναλλαγής ύπνου έγερσης
- Στάδια ύπνου και εγκεφαλικοί μηχανισμοί
- Λειτουργίες του ύπνου και βιολογική προσέγγιση των ονείρων
- Οι επιπτώσεις από τη στέρηση ύπνου - Διαταραχές ύπνου

Εβδομάδα 8^η: Αναπαραγωγική συμπεριφορά I και κινητοποίηση [1, 2, 4]

- Γενετικό φύλο και ορμόνες
- Οργανωτικές και ενεργοποιητικές επιδράσεις των ορμονών του φύλου

Εβδομάδα 9^η: Αναπαραγωγική συμπεριφορά II - Παραλλαγές σε συμπεριφορές που σχετίζονται με το φύλο [1, 2, 4].

- Ταυτότητα φύλου και συμπεριφορές διαφοροποιούμενες ανάλογα με το φύλο
- Σεξουαλικός προσανατολισμός

Εβδομάδα 10^η: Μάθηση - Μνήμη - Πλαστικότητα νευρικού συστήματος και η σημασία του περιβάλλοντος I [1, 2, 4]

- Μάθηση, μνήμη και απώλεια μνήμης
- Ιππόκαμπος -ραβδωτό -Εγκεφαλικές περιοχές και μνήμη

Εβδομάδα 11^η: Μάθηση - Μνήμη - Πλαστικότητα νευρικού συστήματος και η σημασία του περιβάλλοντος II [1, 2, 4]

- Αποθηκεύοντας πληροφορίες στο νευρικό σύστημα
- Το παράδειγμα της Aplysia και η σημασία του (μελέτες Kandel)
- Συναπτικοί μηχανισμοί μάθησης - μνήμης (φαινόμενο LTP) - Τροποποίηση νευρωνικών κυκλωμάτων με βάση την εμπειρία (όραση, σωματαίωση)

Εβδομάδα 12^η: Συναισθηματικές συμπεριφορές - Στρες και υγεία I [1, 2, 3, 4, 5]

- Βιοψυχολογικές θεωρήσεις του συναισθήματος

- Συνιστώσες του συναισθήματος με έμφαση στη φυσιολογική συνιστώσα (κινητική, σπλαχνική, ενδοκρινική, νευρική) - Η αποτύπωση του συναισθήματος στη στάση του σώματος και στις εκφράσεις προσώπου (μελέτες Darwin και Ekman)
- Συναισθήματα και διέγερση του Αυτόνομου Νευρικού Συστήματος
- Λειτουργίες συναισθημάτων
- Ανταμοιβή (υπόστρωμα και συνιστώσες του)
- Συναισθηματικές συμπεριφορές (π.χ. φόβος και άγχος) - Μαθημένος φόβος (μελέτες LeDoux)

Εβδομάδα 13^η: Συναισθηματικές συμπεριφορές - Στρες και υγεία II [1, 2, 3, 4, 5]

- Στρες και σύνδρομο γενικής προσαρμογής
- Στρες και άξονας Υποθάλαμος-Υπόφυση-Επινεφρίδια (ΥΥΕ)
- Ανοσολογικοί μηχανισμοί και η σημασία της έκθεσης σε ήπια ερεθίσματα κατά την πρώτη έκθεση της ανάπτυξης στη διαμόρφωση ικανοποιητικής ανοσοποίησης και το πεδίο της ψυχονευροανοσολογίας
- Αντιμετωπίζοντας το στρες - Ανθεκτικότητα (resilience)

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Στην τάξη (Πρόσωπο με πρόσωπο)</p>																										
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-Learn</p>																										
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)</th> <th>ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>39</td> <td>1,56</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη για 1ο τεστ</td> <td>18</td> <td>0,72</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη για 2ο τεστ</td> <td>18</td> <td>0,72</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη για τελικές εξετάσεις</td> <td>75</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Συμμετοχή στα τεστ</td> <td>0,5</td> <td>0,02</td> </tr> <tr> <td>Εξετάσεις (τεστ και τελικές)</td> <td>2</td> <td>0,08</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td>152,5</td> <td>6,10</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)	ECTS	Διαλέξεις	39	1,56	Αυτοτελής μελέτη για 1ο τεστ	18	0,72	Αυτοτελής μελέτη για 2ο τεστ	18	0,72	Αυτοτελής μελέτη για τελικές εξετάσεις	75	3	Συμμετοχή στα τεστ	0,5	0,02	Εξετάσεις (τεστ και τελικές)	2	0,08	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	152,5	6,10		
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)	ECTS																									
Διαλέξεις	39	1,56																									
Αυτοτελής μελέτη για 1ο τεστ	18	0,72																									
Αυτοτελής μελέτη για 2ο τεστ	18	0,72																									
Αυτοτελής μελέτη για τελικές εξετάσεις	75	3																									
Συμμετοχή στα τεστ	0,5	0,02																									
Εξετάσεις (τεστ και τελικές)	2	0,08																									
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	152,5	6,10																									
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Η αξιολόγηση γίνεται στα Ελληνικά. Για τους φοιτητές Erasmus, στα Αγγλικά. Γραπτή τελική εξέταση που μπορεί να περιλαμβάνει ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης, ερωτήσεις τύπου σωστό/λάθος και/ή ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης. I. Γραπτή τελική εξέταση (καλύπτει το 80% της συνολικής βαθμολογίας) II. Δύο τεστ κατά τη διάρκεια των μαθημάτων (καλύπτουν το 20% της συνολικής βαθμολογίας). Τα κριτήρια αξιολόγησης παρουσιάζονται κατά την πρώτη παράδοση που γίνεται στο χώρο του αμφιθεάτρου και είναι αναρτημένα στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος.</p>																										

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΑΣΙΚΗ:

- Garrett, B., & Hough, G. (2021). *Εγκέφαλος & Συμπεριφορά: Εισαγωγή στη Συμπεριφορική Νευροεπιστήμη*. Gutenberg
- Kalat, J. W. (2020). *Βιολογική Ψυχολογία* (13^η έκδοση, Συντονισμός Επιστ. Επιμέλεια: Α. Σταματάκης). Odysseus Publishing Company.
- Kolb, B., & Whishaw I. Q. (2009). *Εγκέφαλος και Συμπεριφορά* (2^η έκδ., Επιστ. Επιμέλεια: Α. Καστελλάκης & Γ. Παναγής). Broken Hill Publishers Ltd.
- Pinel, J. P., & Barnes, S. (2023). *Βιοψυχολογία* (11^η έκδοση, Επιστ. Επιμέλεια: Γ. Παναγής, Αρετούλη, Ε., Κασελίμης, Δ., & Μεσσήνης, Λ.). Εκδόσεις Τζιόλας.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ:

- Pocock, G., Richards, C. D., Richards, D. A. (2023). *Φυσιολογία του Ανθρώπου – Βασικές Αρχές*. (Μετάφρ. – Επιστ. Επιμ.: Κόλλιας, Γ., Μαυραγάνη, Κ., & Γαϊτανάκη, Α.). Broken Hill Publishers Ltd.
- Kandel, E. R., Schwartz, J. H., Jessell, T. M. (1999). *Νευροεπιστήμη και Συμπεριφορά* (Επιστ. Επιμέλεια: Α. Καραμανλίδης). Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Silverthorn, D. U. (2018). *Φυσιολογία του Ανθρώπου* (7^η έκδοση, Συντ. Επιστ. Επιμέλεια: Μ. Κουτσιλιέρης). Broken Hill Publishers Ltd.
- Widmaier, P. E., Raff, H., & Kevin, S. T. (2016). *Vander's Φυσιολογία του Ανθρώπου: Οι Μηχανισμοί του Σώματος* (Επιστ. Επιμέλεια: Ν. Γελάδας). Broken Hill Publishers Ltd.
- Βάσεις δεδομένων (βλ. PubMed) & Επιστημονικά περιοδικά του πεδίου